

STANDARDI ZA VREDNOVANJE I REAKREDITACIJU STUDIJSKIH PROGRAMA

1. Misija, ciljevi i administracija

Standard 1.1 Studijski program je u skladu sa misijom i strateškim ciljevima visokoškolske ustanove, potrebama društva i javno je dostupan. (ESG 1.1)

Indikatori:

- Sadržaj i struktura studijskog programa usklađeni su sa misijom ustanove/akademske jedinice i strateškim ciljevima i javno je dostupan.
- Studijski program prepoznaje specifičnosti položaja VŠU u ciljnom geografskom i/ili istraživačkom području.
- Predviđeni ishodi učenja studijskog programa su u skladu sa misijom ustanove/akademske jedinice i strateškim ciljevima i javno su dostupni.
- Izvođenje studijskog programa je podržano analizom potreba koju sprovodi visokoškolska ustanova/akademska jedinica visokoškolske ustanove (perspektive zapošljavanja, potražnja za programom od strane potencijalnih studenata, itd.).
- Studijski program visokoškolska ustanova opravdava racionalnom argumentacijom optimalnog broja studenata koji želi da upiše.
- Objekti i oprema namenjeni za realizaciju studijskog programa su u mogućnosti da udovolje broju studenata koji se nameravaju upisati.

Standard 1.2 Studijski program podleže politikama i procedurama o akademskom integritetu i slobodi koje sprečavaju sve vrste neetičkog ponašanja. Dokumenti su javno dostupni, o čemu se obaveštavaju osoblje i studenti. (ESG 1.1)

Indikatori:

- Studijski program podleže pisanim procedurama i mehanizmima za rešavanje plagijata, akademskog nepoštenja i drugih oblika i vrsta diskriminacije. (na primer, Etički kodeks, Etički komitet, studentski ombudsman, odgovarajući softver).
- Postoje dokazi da studijski program implementira procedure koje posebno definišu šta se dešava sa ishodima softvera protiv plagijata i tačan proces koji studenti, akademsko osoblje i administrativno osoblje moraju pratiti.
- Uspostavljeni su etički standardi koji regulišu nastavu i istraživanje studijskog programa i sa njima su upoznati svi studenti, predavači i drugi akteri (npr. zapisnik sa sednice Etičke komisije, VŠU obaveštava studente putem studentskih paketa, studentskih priručnika, statističkih podataka o korišćenje softvera protiv plagijata, nastavnih planova i programa koji sadrže informacije o etičkim standardima).
- Mehanizmi za praćenje svakog potencijalnog neetičkog ponašanja studenata, predavača i drugih deonika uključenih u studijski program su efikasni, redovno se sprovode i distribuiraju među svim relevantnim grupama (primer ili dokaz kako visokoškolska ustanova rešava slučaj neetičkog ponašanja ili sukoba, anonimizirane odluke Etičkog odbora o određenim slučajevima).

Standard 1.3 Relevantne informacije se prikupljaju, analiziraju i koriste kako bi se osiguralo efikasno upravljanje studijskim programom i drugim relevantnim aktivnostima i takve informacije su javno dostupne. (ESG 1.7)

Indikatori:

- Sistem upravljanja informacijama uključuje relevantne, ažurirane i pouzdane informacije, a postoje konkretni akcioni planovi za praćenje realizacije studijskog programa).
- Etičke norme i politike vlade u pogledu zaštite podataka i privatnosti studenata uzimaju se u obzir prilikom izvođenja studijskog programa.
- Studenti i osoblje studijskog programa uključeni su u pružanje i analizu informacija i planiranje pratećih aktivnosti.

Standard 1.4 Izvođenje studijskog programa je podržano odgovarajućom i dovoljnom administrativnom podrškom za postizanje ciljeva u nastavi, učenju, istraživanju i društvenom radu. (ESG 1.6)

Indikatori:

- Sve aktivnosti i operacije studijskog programa podležu politici i procesu revizije koji osigurava adekvatno i efikasno administrativno osoblje i budžetsku podršku.
- Studijski program ima dovoljno administracije da podrži potrebe nastave i učenja studenata i akademskog osoblja.
- Administrativno osoblje angažovano na izvođenju studijskog programa podleže planu stručnog usavršavanja.
- Rukovodstvo VŠU dokazuje da je administrativno osoblje strukturno uključeno u programe stručnog usavršavanja (na primer, jezička obuka, itd.)

Standard 1.5 Primenjuju se preporuke za unapređenje kvaliteta studijskog programa iz prethodnih internih i eksternih procedura osiguranja kvaliteta. (ESG 1.10)

Indikator:

- Analiziraju se preporuke za unapređenje studijskog programa i preduzimaju aktivnosti i radnje na osnovu prethodnih internih i eksternih procesa osiguranja kvaliteta (npr. akcioni planovi i izveštaji o realizaciji na osnovu preporuka stručnih panela, primeri postignutih rezultata na osnovu na preporuke iz prethodnih internih i eksternih procedura osiguranja kvaliteta).

2. Upravljanje kvalitetom

Standard 2.1 Izvođenje studijskog programa podleže uspostavljenom i funkcionalnom internom sistemu osiguranja kvaliteta, u koji su uključeni svi relevantni akteri. (ESG 1.1)

Indikatori:

- Visokoškolska ustanova uspostavila je interni sistem osiguranja kvaliteta u skladu sa nacionalnim propisima, ESG i drugim međunarodnim standardima.
- Postoji politika osiguranja kvaliteta koja pokriva sve aspekte u vezi sa izvođenjem studijskog programa koji je javno dostupan.
- internog osiguranja kvaliteta za studijski program definisane su internim aktima VŠU (npr. propis o osiguranju kvaliteta, smernica za osiguranje kvaliteta, itd.).
- Studijski program podržavaju koordinatori za osiguranje kvaliteta ustanove/akademske jedinice koji nemaju nastavne obaveze i zaduženi su za praćenje studijskog programa.

- Politike i procesi internog sistema osiguranja kvaliteta čine ciklus za kontinuirano poboljšanje (PDCA).
- Postoji adekvatan plan praćenja implementacije procedura osiguranja kvaliteta za studijski program, au njegovu kontinuiranu reviziju uključeni su svi akteri.

Standard 2.2 Studijski program podleže procesu dizajniranja i odobrenja koji utvrđuje VŠU. (ESG 1.2)

Indikatori:

- Razvoj studijskog programa usklađen je sa misijom i strateškim ciljevima institucije/akademske jedinice.
- Studijski program je prošao adekvatan i transparentan proces internog osiguranja kvaliteta i formalno je odobren od strane imenovanih strateških organa upravljanja ustanove. Planirano je njeno kontinuirano unapređenje.
- Proces izrade i odobravanja studijskog programa je dobro definisan i uključuje interne i eksterne zainteresovane strane, uključujući stručnjake za određene predmete.
- Definisani su ključni indikatori učinka za praćenje kvaliteta izvođenja studijskog programa, a njihovo postizanje se redovno prati.

Standard 2.3 Studijski program se periodično prati i revidira kako bi se osiguralo da su njegovi ciljevi postignuti. Praćenje studijskog programa uključuje učešće zainteresovanih strana. (ESG 1.9)

Indikatori:

- Studijski program se redovno prati kako bi se procenila njegova relevantnost za potrebe društva (na primer, ankete poslodavaca o potrebnim kompetencijama na tržištu rada, analize koje se provode u saradnji sa akterima, primeri poboljšanja na osnovu povratnih informacija zainteresovanih strana za studijski program).
- Studijski program se redovno proverava kako bi se utvrdilo da li su procenjena raspodela opterećenja (ECTS) studenata i definisani ishodi učenja ostvarivi, realni i adekvatni.
- Zainteresovane strane, studenti, osoblje, alumni i poslodavci uključeni su u procese praćenja studijskog programa koji također uključuje upitnike, diskusije u fokus grupama i rezultate njihovih povratnih informacija o studentskom opterećenju, akademskom uspehu, resursima, zapošljavanju diplomaca itd. .
- Visoko učilište može dokazati da redovno sprovodi upitnike zainteresovanih strana (studenti, osoblje, alumni, poslodavci, itd.) i uključuje povratne informacije u redovne procese unapređenja studijskog programa.
- Ukoliko je studentska praksa sastavni deo studijskog programa, procesi praćenja i unapređenja kvaliteta studentske prakse su jasno definisani, kontinuirano se provode i uključuju povratne informacije od zainteresiranih strana (na primer, upitnike studenata, mentora i poslodavaca, primere poboljšanje studentske prakse).
- Prikupljene informacije se analiziraju i poduzimaju se konkretne radnje kako bi se osiguralo da program bude ažuran.
- Rezultati procesa praćenja i rezultirajući akcioni planovi se saopštavaju svim zainteresovanim stranama i objavljuju na web stranici VŠU.

Standard 2.4 Sve relevantne informacije o studijskom programu su jasne, tačne, objektivne, ažurne i javno dostupne. (ESG 1.8)

Indikatori:

- Sve politike, propisi i smernice koje se odnose na studijski program su javno dostupne.
- Objavljaju se podaci o kriterijumima za prijem, priznavanju kvalifikacija, upisnim kvotama, nastavnim planovima i programima, ishodima učenja, kreditima, metodama ocenjivanja i konačnoj kvalifikaciji.
- Informacije o prolaznosti, stopi napuštanja i zapošljavanju diplomiranih studenata su javno dostupne i objektivno predstavljene.
- Javno dostupne informacije o studijskom programu su tačne, pouzdane i objektivne i redovno se ažuriraju.

3 . Akademska osoblje

Standard 3.1 Izvođenje studijskog programa podržava nastavno osoblje koje se zapošljava u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i važećim internim propisima, a zasniva se na objektivnoj i transparentnoj proceduri. (ESG 1.5)

Indikatori:

- Visoko učilište oglašava slobodna radna mesta u zemlji i inostranstvu (na primer, web stranica VŠU, Službene novine).
- Visokoškolska ustanova ima jasne, objektivne i transparentne procese za zapošljavanje kadrova i uslove zapošljavanja (primeri završenih sprovedenih procedura zapošljavanja nastavnika, kopije oglasa za slobodna radna mesta, sastav komisija za izbor, izveštaji komisija za izbor i odluke stručnih tela).
- Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure za odabir najboljih kandidata za svako radno mesto (procedure zapošljavanja nastavnika proizilaze iz strateških ciljeva VŠU i specifičnih potreba studijskih programa, te su usklađene sa zakonskom regulativom i internim aktima koji su na snazi).
- Kandidatima za zapošljavanje se dostavljaju potpuni opisi radnih mesta i uslovi zapošljavanja (npr. interni propisi VŠU, Etički kodeks za nastavnike i studente).

Standard 3.2 Studijski program podržava dovoljno stalnog akademskog osoblja koje je adekvatno kvalifikovano za izvođenje studijskog programa. (ESG 1.5)

Indikatori:

- Broj i kvalifikacije akademskog osoblja (izabranog u zvanje u odgovarajućoj oblasti i/ili oblasti) su adekvatni za realizaciju studijskog programa i za obavljanje naučne/stručne delatnosti na traženom nivou (npr. životopis, podaci o procenat predmeta koje izvode redovni akademci za studijski program, broj nastavnika sa doktoratom).
- Akademska osoblje angažovano na studijskom programu ne pokriva u toku akademske godine više od dva nastavna zvanja (jedno redovno, jedno vanredno), bez obzira na obrazovnu ustanovu u kojoj obavlja delatnost.
- Akademska osoblje ne bi trebalo biti preopterećeno. Njihov angažman ne bi trebalo da prelazi norme u odnosu na evropske institucije u pogledu nastavnih sati i broja kurseva.
- Najmanje 50% akademskog osoblja koje je uključeno u izvođenje studijskog programa su zaposleni u visokom obrazovanju sa punim radnim vremenom (ugovori o radu).

- Za svaku grupu studenata (definisanu statutom VŠU) i za svakih 60 ECTS na studijskom programu, VŠU ima najmanje jednog stalno zaposlenog sa doktoratom ili ekvivalentnim zvanjem u slučaju umetničke/primenjene institucije nauke.
- Odnos studenata i redovnih akademaca na studijskom programu je 1:30 i prikladan je za studentovo uspešno postizanje ishoda učenja programa (na primer, odnos učenik-nastavnik i njegove promene tokom vremena; budući planovi u vezi sa odnosom učenik-nastavnik).
- Kvalifikacija akademskog osoblja angažovanog na izvođenju studijskog programa je adekvatna i relevantna za predmete koje predaju (CV; publikacije, knjige, itd.).
- Obim rada akademskog osoblja usklađen je sa relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima, propisima nadležnih organa itd.
- Opterećenost akademskog osoblja omogućava odgovarajuću raspodelu nastavnih obaveza (uključujući mentorstvo studenata), stručnog i/ili naučnog rada, stručnog i ličnog razvoja, te administrativnih obaveza i društveno korisnih poslova.
- Zaposlen je dovoljan broj kvalifikovanih mentora koji usmeravaju studente upisane na studijski program (npr. mentori koji podržavaju studente u učenju i napredovanju, kao i u vođenju završnog rada).

Standard 3.3 Studijski program podržava nastavno osoblje koje podleže napredovanju i ponovnom imenovanju na osnovu objektivnih i transparentnih procedura koje uključuju ocenu izvrsnosti. Napredovanje kadrova proizilazi iz strateških ciljeva visokoškolske ustanove, au skladu je sa zakonskom regulativom i internim aktima na snazi. (ESG 1.5)

Indikatori:

- Procedure napredovanja nastavnika koje se angažuju na studijskom programu su transparentne i objektivne (primeri završenih sprovedenih postupaka prijema nastavnika, kopije oglasa za slobodna radna mesta, sastav komisija za izbor, izveštaji komisija za izbor i odluka stručnih tela).
- Promocija akademskog osoblja u više razrede zasniva se na izvrsnosti i važnim dostignućima (nacionalni zahtevi za objavljivanje u WoS- u i Scopusu, nastavna aktivnost, međunarodna aktivnost u naučnoj disciplini, publikacije visokog uticaja, projekti, nadzor nad završnim radom, udžbenici, povratne informacije od učenika itd.).
- Rezultati povratnih informacija se uzimaju u obzir pri napredovanju i ponovnom imenovanju nastavnog osoblja i pri obnavljanju ugovora (na primer, evaluacija osoblja na osnovu studenata, menadžmenta, upitnika kolege i samo evaluacije).

Standard 3.4 Akademsko osoblje angažovano na izvođenju studijskog programa ima pravo na institucionalnu podršku za stručno usavršavanje. (ESG 1.5)

Indikatori:

- Visokoškolska ustanova ima godišnji operativni plan za stručno usavršavanje akademskog osoblja angažovanog na studijskom programu i pokazuje njihovo učešće u razvojnim aktivnostima.
- Rukovodstvo VŠU dokazuje da je svo akademsko osoblje angažovano na studijskom programu uključeno u programe stručnog usavršavanja (npr. jezička obuka i sl.).
- Visokoškolska ustanova pruža podršku svom akademskom osoblju studijskog programa u razvoju veština vezanih za metode testiranja i ocenjivanja.
- Visokoškolska ustanova dokazuje da svo akademsko osoblje angažovano na studijskom programu učestvuje u međunarodnim aktivnostima (kao što su programi mobilnosti, studijske posete stranim visokoškolskim ustanovama, međunarodni projekti, slobodna odsustva, mreže itd.), koje su relevantne za studijski program i akademske osoblje ohrabruje i podržava svoje VŠU u ovim aktivnostima.
- Visoko učilište pruža dokaze da organizuje posebnu obuku za svoje akademsko osoblje o načinu pripreme i izvođenja nastave i ocenjivanja i upoznaje ih sa propisima i praksom u visokom obrazovanju (na primer, ECTS bodovi, ishodi učenja, metode nastave, proces nadzora veštine, metode procene, itd.).

- Novo zaposleni nastavnici za izvođenje studijskog programa prolaze adekvatnu obuku za jačanje nastavničkih kompetencija prije početka nastavne aktivnosti na VŠU.
- Visokoškolska ustanova osigurava da se novo zaposleni članovi osoblja podvrgnu adekvatnom onboardingu s ciljem da ih upozna sa standardnim operativnim praksama VŠU, što je najvažnije standardima i procedurama osiguranja kvalitete, standardima etičkog ponašanja itd.
- Visokoškolska ustanova osigurava podršku akademskom osoblju u razvoju njihovih istraživačkih programa kroz različite mehanizme kao što su mentorstvo starijih kolega, projektni timovi, pomoć u izradi predloga istraživanja i finansiranje.

Standard 3.5 Spoljni saradnici koji predaju na studijskom programu imaju odgovarajuće kvalifikacije i radno iskustvo za izvođenje studijskog programa i postizanje planiranih ishoda učenja. (ESG 1.5)

Indikatori:

- Vanjski saradnici u nastavni proces uključuju najnovija istraživanja, trendove i znanja sa tržišta rada.
- Organizuju se posebne obuke o načinu pripreme i izvođenja nastave za vanjske saradnike iz poslovnog sektora i/ili iz inostranstva. Obuka ih takođe upoznaje sa propisima i praksama u visokom obrazovanju (na primer, sa ECTS kreditima, ishodima učenja, metodama nastave i metodama ocenjivanja).
- Vanjski saradnici angažovani na studijskom programu podstiču se na učešće u izvođenju završnih i diplomskih radova (primeri ko-nadzora).
- Opterećenje i očekivanja od vanjskih saradnika su jasno dogovoreni kako bi se osiguralo da se nastava izvodi na visokom kvalitetu.

4. Sadržaj obrazovnog procesa

Standard 4.1 Predviđeni ishodi učenja studijskog programa su formulisani jasno, precizno i sveobuhvatno u skladu sa najboljom praksom; usklađeni su sa misijom i strateškim ciljevima objavljene institucije/akademske jedinice i javno dostupni. (ESG 1.2)

Indikatori:

- Planirani ishodi učenja studijskog programa usklađeni su sa misijom ustanove/akademske jedinice i njenim strateškim ciljevima (dokaz usklađenosti svakog planiranog ishoda učenja sa misijom i strateškim ciljevima visokoškolske ustanove).
- Predviđeni ishodi učenja usklađeni su sa opštim ciljevima studijskog programa (dokaz o usklađenosti svakog planiranog ishoda učenja sa navedenim ciljevima i zadacima studijskog programa).
- Predviđeni ishodi učenja programa su napisani iz perspektive učenika; oni opisuju šta će diplomac studijskog programa znati i moći da radi (objavljeno i objašnjeno na web stranici VŠU).
- Visoko učilište dokazuje da je koristilo primere dobre prakse u definiranju planiranih ishoda učenja (ECTS Vodič, 2015.)
- Predviđeni ishodi učenja su naznačenog nivoa studija i uključuju razvoj generičkih i specifičnih kompetencija, a podeljeni su na znanja, veštine i kompetencije.
- Predviđeni ishodi učenja su uporedivi sa sličnim studijskim programima u VŠU, a izvršeno je mapiranje ishoda učenja u odnosu na druge programe u VŠU.

Standard 4.2 Planirani ishodi učenja studijskog programa su u skladu sa deskriptorima nivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija i Evropskog okvira kvalifikacija. (ESG 1.2)

Indikatori:

- Predviđeni ishodi učenja studijskog programa su u skladu sa opisom nivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija i Evropskog okvira kvalifikacija (nastavni plan i program studijskog programa i kurikulum).
- Ako se studijski program izvodi na diplomskom nivou, namjeravani ishodi učenja se razlikuju od ishoda učenja postignutih na do diplomskom nivou studijskog programa.
- Predviđeni ishodi učenja studijskog programa usklađeni su sa nivoom i profilom stečene kvalifikacije i izbegavaju preklapanje između različitih studijskih programa .

Standard 4.3 Sadržaj i struktura nastavnog plana i programa su koherentni i omogućavaju studentima da postignu željene ishode učenja i da nesmetano napreduju kroz svoje studije. (ESG 1.2)

Indikatori:

- Predmeti u okviru nastavnog plana i programa odvijaju se u logičnom toku i zadovoljavaju definiciju i precizno određivanje opštih i specifičnih kompetencija, kao i kompatibilnost sa studijskim programima i nastavnim planovima i programima koji se izvode u VŠU.
- Pravila koja definišu redosled napredovanja studenata kroz programske predmete obezbeđuju da ishodi učenja prethodno uspešno položenih predmeta budu dovoljni za ispunjavanje preduslova narednih predmeta u nastavnom planu i programu.
- Osnovne discipline neophodne za postizanje ishoda sklonosti i sticanje kompetencija u odgovarajućim oblastima adekvatno su pokrivene programskim kursevima. (izvršeno je mapiranje kompetencija na nivou predmeta u odnosu na ishode učenja programa).
- Studijski program je uporediv sa sličnim studijskim programima u inostranstvu i omogućava diplomiranim studentima horizontalnu i vertikalnu mobilnost i zapošljavanje na evropskom i globalnom tržištu (uporedna analiza predloženog studijskog programa u odnosu na slične akreditovane studijske programe u VŠU).

Standard 4.4 Ukoliko studijski program vodi do diploma iz regulisanih profesija, on je usklađen sa direktivama EU i nacionalnim i međunarodnim profesionalnim udruženjima. (ESG 1.2)

- Studijski program je kompatibilan sa propisanim uslovima definisanim u direktivama EU. (Izvršeno je mapiranje programskog sadržaja i parametara prema zahtevima svih relevantnih direktiva).
- U sadržaju studijskog programa i drugim aspektima njegovog izvođenja uzete su u obzir i primenjene preporuke strukovnih udruženja (mišljenje stručne komore, mogućnost polaganja licence i sl.).

Standard 4.5 Predviđeni ishodi učenja tokom perioda studentske prakse su jasno navedeni, a efektivni procesi se prate kako bi se osiguralo da studenti razume ishode učenja i strategije za razvoj tog učenja (ako je primenjivo). (ESG 1.2)

- Visoko učilište je izradilo pravilnik za praksu koji uključuje očekivane ishode učenja, prava i odgovornosti svih uključenih strana i šablone za sve dokumente neophodne za obavljanje prakse.
- Za vreme trajanja prakse studenti imaju mentore koji su raspoređeni među akademskim osobljem na studijskom programu. Praksa se organizuje u odgovarajućim okruženjima za učenje van

visokoškolske ustanove, u saradnji sa tržištem rada (ugovori/sporazumi sa poslodavcima, propisi o studentskoj praksi).

- ETCS bodovi se dodeljuju za praktični rad što se prati kroz izveštaje o aktivnostima (evidencija studentske prakse).
- Izvođenje studijskog programa je podržano sporazumima o saradnji, ugovorima ili drugim dokumentima sa institucijama/organizacijama/jedinicama za praktičnu obuku i povratnim informacijama o saradnji od poslodavaca koji učestvuju u organizaciji studentske prakse (povratne informacije od supervizora iz ili izvan visokog obrazovanja ustanova, evidencija studentske prakse).

Standard 4.6 Studijski program se izvodi kroz nastavu i učenje usmerenu na studenta. (ESG 1.3)

- Studijski program ima didaktički koncept koji podržava studente u postizanju ishoda učenja programa.
- Studijski program se izvodi kroz različite pedagoške metode koje su usklađene sa predviđenim ishodima učenja i adekvatne nivou studija.
- Koriste se različite nastavne metode koje potiču interaktivno i istraživačko učenje, rešavanje problema i kreativno i kritičko razmišljanje, s jasno definiranim uputama usklađenim s ishodima učenja.
- Za izvođenje studijskog programa kontinuirano se evaluiraju i prilagođavaju nastavne metode i različiti načini izvođenja programa.
- Nastavne metode su prilagođene da podrže raznoliku studentsku populaciju na zahtev (vanredni studenti, zreli studenti, međunarodni studenti, studenti sa poteškoćama u učenju i invaliditetom, itd.).
- Izvođenje studijskog programa osigurano je korišćenjem savremene tehnologije.

Standard 4.7 Evaluacija i ocenjivanje korišteni u studijskom programu su objektivni i konzistentni i osiguravaju postizanje željenih ishoda učenja. (ESG 1.3)

- Program jasno opisuje odnos između ukupnih planiranih ishoda učenja (znanja, veština i kompetencija) i doprinosa svakog pojedinačnog modula za postizanje tih ishoda učenja.
- Metodologije ocenjivanja koje se implementiraju u program osiguravaju sistematsko ocenjivanje pojedinačnih ishoda učenja vezanih za sve relevantne oblasti znanja, veština i kompetencija definisanih u ishodima učenja programa (izvršeno je mapiranje metoda ocenjivanja u odnosu na ishode učenja studijskog programa).
- Kriterijumi i metode ocenjivanja, kao i kriteriji ocenjivanja studijskog programa, objavljuju se unapred i o tome se obaveštavaju svi studenti.
- Studijski program osigurava objektivno i pouzdano ocenjivanje studenata.
- Studenti dobijaju pravovremene povratne informacije o rezultatima evaluacije u kojima se identifikuju njihove prednosti i slabosti, a po potrebi i smernice za proces učenja na osnovu ovih evaluacija.
- Postoji funkcionalna procedura žalbe studenata na studijski program (primeri žalbenih postupaka).

Standard 4.8 Ishodi učenja se vrednuju u smislu opterećenja studenta i izražavaju u ECTS. (ECTS 1.2)

- Kriterijumi ocenjivanja moraju izražavati ono što učenici znaju i mogu učiniti kao rezultat demonstriranja ishoda učenja.
- Radno opterećenje se izračunava i ECTS dodeljuje svim aktivnostima učenja koje dovode do ishoda učenja programa uključujući ishode učenja komponenti programa.

5. Studenti

Standard 5.1 Jasne politike upisa, uključujući zahteve, kriterijume i procese za studijski program, jasno su definisane i javno dostupne. (ESG 1.4)

Indikatori:

- Uslovi i kriterijumi za upis na studijski program, kao i celokupni procesi su jasno i sveobuhvatno definisani i objavljeni (kriterijumi za upis se odnose i na domaće i strane studente, nacionalni zahtevi posebno za bachelor i master nivo, dodatne ocene znanja i veštine itd.).
- Studenti upisani na osnovni studijski program, poseduju diplomu srednje škole ili druge ekvivalentne dokumente o studiranju (rezultati državne mature) prema nacionalnim zahtevima. Za master studijski program studenti moraju posedovati diplomu prvostupnika.
- Proces upisa na studijski program osigurava odabir kandidata sa odgovarajućim predznanjima i kompetencijama (npr. definisana procedura odlučivanja u odnosu na kriterije za upis).
- Kriterijumi i proces upisa se dosledno primenjuju i pravedno primenjuju za sve studente i sprečavaju diskriminaciju.
- Visoko učilište ima adekvatne procedure za priznavanje perioda studija.

Standard 5.2 Podaci o napredovanju studenata za studijski program redovno se prikupljaju i analiziraju. Poduzimaju se odgovarajuće radnje kako bi se osiguralo da student završi studijski program. (ESG 1.4)

Indikatori:

- Uspostavljen je funkcionalan sistem praćenja napretka učenika i pruža pomoć i/ili savetovanje onima koji se suočavaju s poteškoćama.
- Studijski program podleže redovnom praćenju stope napredovanja studenata i stope završavanja studenata. Po potrebi se poduzimaju odgovarajuće radnje.
- Rezultati redovnog praćenja napredovanja učenika se distribuiraju osoblju i studentima.
- Studijski program jasno definiše mogućnosti napredovanja u smislu nastavka studija ili promene studija. Studenti su informisani o tome šta mogu postići svojim kvalifikacijama).
- Studijski program podleže važećim politikama za prenos ili priznavanje kvalifikacija stečenih od strane drugih institucija.

Standard 5.3 Studijski program osigurava odgovarajuće uslove i podršku odlazećim i dolaznim studentima (domaćim i stranim studentima). (ESG 1.4)

Indikatori:

- Studenti upisani na studijski program redovno se informišu o mogućnostima međunarodnih programa mobilnosti na razmjeni.
- Studenti upisani na studijski program se podržavaju i stimulišu da se uključe u međunarodne programe mobilnosti na razmeni (na primer, Kancelarija za međunarodnu saradnju).
- Visokoškolska ustanova ima propis za priznavanje ECTS bodova.
- Visokoškolska ustanova objavljuje informacije o procedurama i uslovima prijavljivanja, kao i upisu studijskih programa na stranom jeziku.
- Visoko učilište aktivno privlači strane studente i pruža podršku prilikom studiranja na domaćem VŠU.
- Visokoškolska ustanova pruža kurseve stranog jezika stranim studentima.
- Visokoškolska ustanova prikuplja i analizira povratne informacije od domaćih i stranih studenata i preduzima odgovarajuće mere za poboljšanje procedura međunarodne razmjene.

- Visoka škola daje podatke o tome koliko je studenata upisanih na studijski program učestvovalo u međunarodnoj mobilnosti do tri meseca i više od tri meseca u periodu od poslednjih pet godina (dolazna i odlazna mobilnost).

Standard 5.4 Izvođenje studijskog programa osigurava se kroz adekvatne resurse za podršku studentima. Uzimaju se u obzir potrebe raznolike studentske populacije (vanredni studenti, zreli studenti, studenti iz inostranstva, studenti iz nedovoljno zastupljenih i ranjivih grupa, studenti sa poteškoćama i smetnjama u učenju, itd.). (ESG 1.6)

Indikatori:

- Broj stručnog, administrativnog i tehničkog osoblja koji je uključen u pružanje podrške studentima na studijskom programu je dovoljan i adekvatno kvalifikovan.
- Studenti se informišu o javno dostupnim uslugama (informativni paketi za nove studente, pravilnik o studiju, pravilnik o unutrašnjoj organizaciji itd.).
- Studentima upisanim na studijski program daju se smernice o mogućnostima studiranja i karijere (na primer, tutori, supervizori i drugi savetnici za podršku učenju i napredovanju studenata).
- Strukture i procedure za žalbe i žalbe na studijski program su jasno definisane i transparentne za sve studente.
- Studenti upisani na studijski program se informišu o vannastavnim aktivnostima i VŠU ima raspoloživa sredstva za podršku njihovim inicijativama (npr. VŠU ima prostore za sport i rekreaciju, za kulturne i volonterske aktivnosti).

6. Istraživanja

Standard 6.1. Studijski program je usklađen sa misijom institucije/akademske jedinice i strateškim ciljevima istraživanja.

Indikatori:

- Studijskim programom definisani su naučno-primenjeni istraživački ciljevi koji se ogledaju u planu razvoja istraživanja VŠU (istraživačka strategija).
- Realizacija studijskog programa obezbeđuje se dovoljnim finansijskim, logističkim i ljudskim resursima koje ustanova obezbeđuje za postizanje predloženih ciljeva istraživanja.
- Studijski program podleže jasnim politikama koje definišu priznata istraživanja i odnose se na međunarodne standarde i utvrđene norme u oblasti studijskog programa.

Standard 6.2. Akademsko osoblje angažovano na studijskom programu posvećeno je i podržano u ostvarivanju visokokvalitetnog istraživačkog rada i/ili profesionalne aktivnosti.

Indikatori:

- Istraživačka i/ili stručna delatnost akademskog osoblja potvrđuje se kroz naučno-primenjene istraživačke publikacije, umetničke proizvode, tehnološke transfere, konsultantske centre, naučne parkove i/ili stručnu delatnost.
- Akademsko osoblje objavljuje svoje radove u visokokvalitetnim naučnim ili stručnim publikacijama, istraživačka ili stručna dostignuća predstavljaju se na domaćim i međunarodnim konferencijama, učestvovali su u projektima kao konsultanti (npr. za akademske i naučne studijske programe, nacionalni zahtevi za objavljivanje i promociju svrhe se moraju poštovati).
- Akademsko osoblje koje je uključeno u izvođenje stručnih do diplomskih studijskih programa ima minimalnu diplomu magistra i najmanje pet godina relevantnih profesionalnih aktivnosti.

Standard 6.3 Akademsko osoblje angažovano na izvođenju studijskog programa podstiče se da učestvuje u različitim aspektima saradnje sa nacionalnim i međunarodnim partnerima.

Indikatori:

- Akademsko osoblje angažovano na studijskom programu uključeno je u identifikaciju i kapitalizaciju svoje stručnosti i pružanje usluga istraživanja i razvoja zajednici.
- Akademsko osoblje angažovano na studijskom programu je uključeno u razvoj zajedničkih istraživačkih aranžmana sa kolegama sa drugih VŠU iz zemlje i inostranstva.
- Nastavnom osoblju angažovanom na studijskom programu podržava se saradnja sa lokalnim poslovnim partnerima kroz zajedničke istraživačke projekte, kooperativne strategije razvoja i zajedničko korišćenje opreme kada je to moguće.
- Nastavno osoblje angažovano na studijskom programu je podržano i uključeno u transfer tehnologije i saradnju na prenosu znanja sa industrijom i javnim sektorom.

Standard 6.4 Nastavno osoblje angažovano na studijskom programu ima dokazane rezultate istraživanja o istim temama kao i njihova nastavna aktivnost.

Indikatori:

- Akademsko osoblje angažovano na studijskom programu podstiče se da u svoju nastavu uključi rezultate svojih istraživanja i informacije o svojim naučnim aktivnostima relevantnim za predmete koje predaju.
- Studenti upisani na studijski program se bave istraživačkim radom sa akademskim osobljem.

7. Infrastruktura i resursi

Standard 7.1. Visoko učilište osigurava adekvatne prostore i opremu za obavljanje obrazovnih procesa i istraživanja. ESG (1.6)

Indikatori:

- Visoka škola ima adekvatne prostorije i opremu za obavljanje obrazovne i istraživačke delatnosti.
- Laboratorije (ukoliko postoje) za sve obavezne aktivnosti u okviru nastavnog plana i programa studijskog programa, gde god analitički plan obuhvata takve aktivnosti, dobro su opremljene informatičkim tehnologijama.
- Visoka škola ima adekvatan softver za studijske discipline obuhvaćene nastavnim planom i programom, sa važećom licencom.
- Prostor, oprema i celokupna infrastruktura (laboratorije, informatičke usluge, radni prostori i sl.) su u potpunosti funkcionalni i sposobni da udovolje broju studenata upisanih na program. Oni podržavaju postizanje planiranih ishoda učenja studijskog programa odvojeno od drugih studijskih programa koje nudi institucija. (članovi panela obilazak objekata tokom terenske posete VŠU, informacije o objektima, vlasnička dokumenta, dokument kojim se dokazuje pravo korišćenja prostora i opreme u periodu od pet godina, optimalan broj studenata upisanih na studijski program sa s obzirom na raspoloživi prostor, opremu i broj nastavnika).
- Prostorije i oprema za realizaciju studijskog programa prilagođeni su studentima sa posebnim potrebama.

Standard 7.2 Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne bibliotečke resurse za studijski program. (ESG 1.6)

Indikatori:

- Biblioteka je opremljena čitaonicama, prostorima za grupni rad i sopstvenim knjižnim fondom prema predmetima koji su uključeni u studijski program.
- Biblioteka i njene usluge dostupne su duže od uobičajenog vremena nastave kako bi se osigurao pristup kada to korisnici zahtevaju.
- Biblioteka obezbeđuje da broj mesta u čitaonicama bude dovoljan za ukupan broj studenata upisanih na studijski program.
- Biblioteka mora obezbediti da broj mesta u prostoriji za grupni rad bude dovoljan za ukupan broj studenata upisanih na studijski program.
- Biblioteka raspolaže sopstvenim fondom knjiga i drugim elektronskim izvorima iz albanske i strane specijalističke literature, dovoljnim da pokrije specifične predmete u okviru nastavnog plana i programa i potrebe svih studenata. Biblioteka treba da predstavlja adekvatne i novije naslove knjiga ili specijalističke kurseve priznatih izdavača.
- Biblioteka ima dovoljan broj pretplata na domaće i strane publikacije i periodiku.

Standard 7.3 Studijski program je na odgovarajući način finansiran za realizaciju planiranih obrazovnih aktivnosti i istraživanja. (ESG 1.6)

Indikatori:

- Visokoškolska ustanova osigurava da postoji finansijski plan na nivou studijskog programa koji pokazuje održivost studijskog programa u narednih pet godina.
- Visoko učilište stiče dodatne izvore za finansiranje studijskog programa kroz nacionalne i međunarodne projekte, te kroz saradnju sa poslovnim partnerima i lokalnom zajednicom.
- Visokoškolska ustanova koristi dodatna finansijska sredstva za razvoj i unapređenje studijskog programa.

Beleška:

Za studijske programe koji vode do diplome Opšte medicine (Dr. Medicine), pored standarda kvaliteta za akreditaciju i reakreditaciju, VŠU mora adekvatnom dokumentacijom i dokazima dokazati da je u funkciji i da poseduje propisane ambulante i zdravstvene usluge. *

**Detalji su objašnjeni u Priručniku za akreditaciju.*